

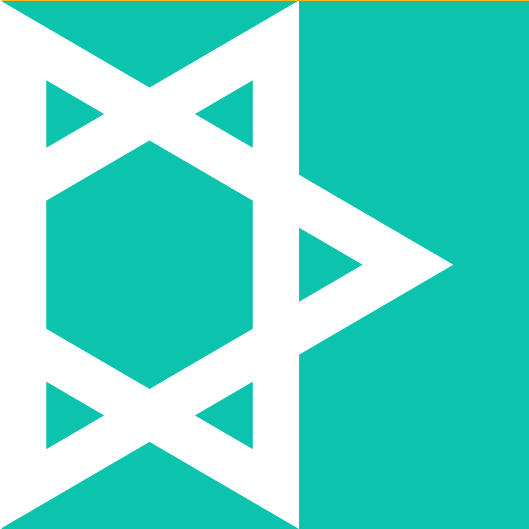

**VITORIA
GASTEIZ** !
green capital

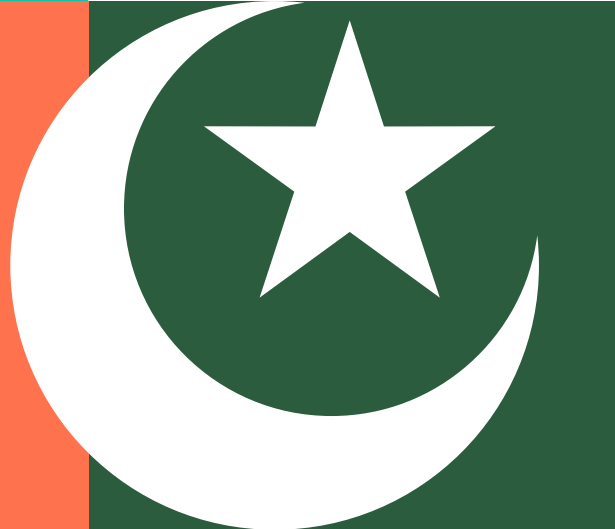

Ayuntamiento
de Vitoria-Gasteiz
Vitoria-Gasteizko
Udala

baketik

Jardunaldiaren Laburpen- Txostena

Giza Eskubideak
XXI. Mendeko
Hirian: 4. jardunaldia
**Hirirako
eskubidea eta
kultu-askatasuna:
aniztasun
erlijiosoaren
udal-kudeaketa**

Abenduak 14,
2023

Goiuri
jauregia

Aurkibidea

Ongietorria

Pascual Borja, Bizikidetzeta eta Aniztasun
zerbitzuko zinegotzia

3

Inaugurazio hitzaldia

“Laikotasunaren printzipioa eta
pluralismoaren kudeaketa maila lokalean”
Adoración Castro,
Estatuko Eliza-zuzenbideko katedraduna

3

1. mahaia - Erlijio-aniztasuna eta eskubideak gure hirietan

Puerto García Ortiz, Fundación
Pluralismo y convivencia

Beatriz Marquina, Ellacuria Fundazioa

Clara Pérez Pérez, FEREDE - Erakunde
Erlijioso Ebanjelikoen Federazioa

Hajar Samadi,
BIDAYA - Emakume Musulmanen
elkartea

7

2. mahaia - Bizikidetzako esperientziak eta erlijio-aniztasuna

David Martín Abanades,
Fuenlabradako Udaltzaingoaren Inspektorea

Ariadna Solé Arrarás,
Bartzelonako Gai Erlijiosoen Bulegoa

EGK - Euskadiko Gazte Kontseilua,
Hossain Kaanache Amghiraf, Diego Roucour de
Corral, Mouhssine Boulahceen

11

9:30 | Ongietorria: Pascual Borja, Bizikidetzeta eta Aniztasun zerbitzuko zinegotzia

Pascual Borja Gasteizko Udaleko Bizikidetzarako eta Aniztasunerako Zerbitzuko zinegotziak ongietorria eman die bertaratutako guztiei. Azpimarratu du jardunaldi hauek Udalak pertsona guztien giza eskubideak errespetatu eta bermatuko dituen hiria sortzeko hartutako konpromisoaren barruan txertatzen direla. Pertsona guztiek beren eskubide guztiak asetuz hiria bizitzeko eta eraldatzeko aukera izatea lortu nahi da.

Erlijio-askatasuna, gaur aztergai dugun gaia, funtsezko eskubideen kategorian dago. Batzuetan uste da Udalak zeregin gutxi duela arlo horretan, baina udalek eskubideen erabileran eragina duten eskumenak dituzte. Adibidez, erabaki daiteke zenbat lursail izango diren gurtza-tokietarako, eremu publikoa erlijio-ospakizunetarako erabiltzea, laguntza publikoak jaso ahal izatea, hilerriak egokitzea... Erljio-eskubideak baldintza berdinetan bermatu behar dira, asimetriarik gabe. Erljio-aniztasuna gero eta handiagoa da. Erljio ez-katolikoak %1etik %5era igo dira azken urteotan. Gasteizen gutxienez 13 konfesio prozesatzen dira, ehun bat gurtza-zentrotan. Erljioa aniztasunaren beste elementu bat da.

Vitoria-Gasteizko Udalak ildo berezi bat du gai hori lantzeko: elkarrizketa-gune bat, non komunitate erlijiosoek beren proposamenak helarazten dizkieten Udalari. Halaber, Pluralidad y Convivencia erakundearekin hitzarmena du martxan, erlijio-aniztasunerako ekintza-plana diseinatzeko.

Gaur, ikaskuntzak partekatu nahi dira, tokiko esparrutik kultu-askatasuna lortzen lagun daitekeela ziurtatzeko.

9:45 | Inaugurazio hitzaldia: “Laikotasunaren printzipioa eta pluralismoaren kudeaketa maila lokalean” Adoración Castro, Estatuko Eliza- zuzenbideko katedraduna

Adoración Castrok gonbidapena eskertuz ekin dio hitzaldiari. Hiru zati izango ditu aurkezpenak: laikotasunaren hurbilketa teorikoa, maila anitzeko hurbilketa laikotasuna maila desberdinetan dagoen ikusteko, eta printzipioaren zehaztapena gai zehatzetan.

Laikotasunaren hurbilketa teorikoa

Laikotasuna estatuaren eta erlijio-konfesioen arteko harreman-eredua da. Berdintasunaren eta sinesmen askatasunerako oinarritzko eskubidean oinarritzen da, sinesten ez duten pertsonak beti kontuan hartuz. Bigarren oinarria izango litzateke estatuak bereizita egon behar duela, ez duela inolako kultuarekin identifikatu behar, eta neutrala ere izan behar duela. Erabakiak ezin dira erlijio-balioetan oinarritu.

Bi laikotasun mota daude:

- Laikotasun errepublikanoa (laikotasun frantsesa). Aipatutako bi zutabeetan oinarritzen da, baina helburua nortasun zibikoa da, hain garrantzitsua izanik, erlijio-askatasunaren gainetik jartzen baitu bereizketa eta neutraltasuna, eremu pribatura alboratuz erlijioa.
- Laikotasun liberal pluralista (laikotasun irekia). Helburua da askatasun hori berdintasunean lortzea kontzientzia-askatasuna gauzatzean. Bereizketa eta neutraltasuna hori lortzeko tresnak dira. Bi printzipio hauen arteko tentsioa planteatzen da hemen: askatasuna eta banantze-printzipioa. Adibidez, eremu publikoko funtzionarioak: erlijio-askatasuna aplikatzen da ala banantze-printzipiora behartuta daude?

Espainia bigarren eredutik hurbilago dago.

Maila anitzeko hurbilketa

Europar Batasunaren tradizio konstituzionala oso harreman desberdinak daude. Adibidez, Eskandinaviako herrialde batzuek estatu-eliza dute, eta eliza ebanjeliko luteranoa Estatuaren parte da. Beste batzuetan, hala nola Erresuma Batuan, Errege eliza anglikanoaren burua da, eta artzainak lorren ganberako kideak dira. Ez dago tradizio konstituzional komunik. Europar Batasunaren Funtzionamendu Itunak honela dio: “Batasunak errespetatu egingo du eta ez du aurrejuzgatuko estatu kideetan, barne-zuzenbidearen arabera, eliza eta erlijio-elkarte edo -komunitateei aitortzen zaien estatutua”. Arlo honetan subsidiarotasuna aplikatzen du. Europako Auzitegiak aplikazio-marjina ezarriko du. Adibide berri bat EBn: Belgikak debekatu egiten die funtzionarioei erlijio-sinboloak erabiltzea. Justizia Auzitegiak uste du, testuingurua kontuan hartuta, bidezkoa dela eta ez duela uste inolako eskubiderik urratu denik. Aplikazio-marjinak esan nahi du Europako Auzitegiaren erabakiak ezin direla beste testuinguru batzuetara ekarri.

Hirian Giza Eskubideak Babesteko Europako Gutunean (hau sinatzen duten udalerrientzat loteslea da) kontzientzia- eta erlijio-askatasuna aipatzen da, eta sinestunen eta ez-sinestunen arteko tolerantzia bultzatzeko laikotasuna ere aipatzen da. Garrantzitsua da sinestunak alde batera ez uztea (gero eta gehiago daude).

Espainian, 78. urtera arte, elizaren eta estatuaren eredia doktrina-konfesionaltasunarena zen: botere politikoa erlijio batekin

identifikatzen zen, katoliko apostoliko erromatarrarekin. Garrantzitsua da hori jakitea; izan ere, argudio gisa tradizio historikoa aipatzen denean, galdera ezinbestekoa delako: zein tradiziori buruz ari da? Doktrina-konfesionaltasunari buruz? Tradizioaren argudioak ez du balio Konstituzioaren esparruan.

78ko Konstituzioak paradigma aldaketa erradikala dakar. Laikotasunaren printzipioa ez da agertzen. Bide batez, ez da gauza bera laikoa edo laizista (azken horrek erlijioarekin kritikoa izatea esan nahi du). Zergatik diogu orduan laikotasun positiboaren eredu bat dela? Artikulu hauengatik:

1. Lehen, Estatu sozialtzat eta zuzenbidezko demokraziatzat definitzen duena. Ondoren, esaten du antolamendu juridikoa askatasunaren, berdintasunaren, pluralismoaren eta justiziaren balioetan oinarritzen dela. Hemen dago lehen zutabea, askatasuna eta berdintasuna. Balioek erabakiak bideratu eta zehazten dituzte. Estatu sozialak esan nahi du estatuak esku hartzen duela desberdintasuna zuzentzeko, eskubideak baliatzeko eta hori galarazten duten oztopoak kentzeko. 9.2 artikulua estatu sozial hori zertan datzan zehazten du.
2. 16. artikulua. Ideologia-, erlijio- eta kultu-askatasuna onartzen ditu. 16.3 artikulua pixka bat gehiago sartzen da neutraltasunean eta banaketan: inongo erlijiorik ez du izango estatu-izaerarik. Erlijioekin lankidetzan aritzeko agindua ematen du, 9.2 artikuluan zehazten dena. Lankidetzat hori gabe, ezinezkoa litzateke askatasuna berdintasunean erabiltzea.

2001eko otsailaren 15eko Konstituzio Auzitegiaren 46ren epaia aipatu behar da hemen. Ordura arte eredu akonfesionala zen. Laikotasunak hori baino gehiago dio, ez dira nahastu behar. Epai horretan, KAK laikotasun kontzeptua sartzen du lehen aldiz, akonfesionaltasunaren sinonimo gisa erabiltzen duena. Kontzeptu hori sartzen duenean, Moon elizari (Bateratzearen Eliza) dagokion arazo batekin egiten du, gutxiengo erlijioso honi inskripzioa ukatu baitzitzaion, ez baitzen erlijiosotzat jotzen. KAK argudiatzen du ezin dela ukatu izaera erlijiosoa, hori erlijioak berak egin behar du. Hala, erlijio-askatasunari ematen dio lehentasuna.

Laikotasuna nola zehaztu

Alderdi praktikoari dagokionez, alderdi batzuk nabarmentzen dira azken minutuetan:

Ikurrak. Erlijio-sinboloak ezin dira erakunde publiko batean egon. Erabiltzaileez ari garenean bai, erlijio-askatasunaren funtsezko eskubidea delako. Zer gertatzen da funtzionarioekin? Antolamenduan inor ez dela diskriminatu behar esaten da eta, beraz, pertsona gisa bere erlijio-sinboloak adieraz ditzake.

Erljio ospakizunetara joatea. Ordezkarri instituzional gisa, hobe da ez bertaratzea kultur izaerarik ez badute. Baina aztertu beharko litzateke..

Elikadura. Proporzionaltasun-testa aplikatu.

Jantoki sozialen kudeaketa. Kongregazio erlijiosoek ematen dituzten zerbitzuak dira. Zerbitzu publikoa ematen dute, eta erabiltzaileak ez dira erlijiosoak beti. Laikotasuna hertsiki errespetatu behar da.

Inaugurazio hitzaldia Galderen txanda

Hona hemen galderen txandan ateratako gai batzuk:

- Estatua konfesio askorekin akordioetara iristen da, baina elizarekin Konstituzioaren aurreko akordioetan oinarritzen da. Zer egin honen aurrean?

Testuinguruan jarri behar da: trantsizioan, elizak unea baliatzen du akordioak paraleloki sinatzeko. Artikulu batzuk berrikusi egin beharko lirateke, eta horregatik ditugu orain distortsioak. Irakaskuntza, ezkontza, finantziarioa... Laikotasunetik egin behar da erreforma. Beste konfesio batzuekiko gainerako akordioak laikotasunetik sinatzen dira, eta horregatik dago desberdintasuna: konfesio katolikoak pribilegioak ditu bere akordioengatik, eta gutxiengoen konfesioei laikotasunaren printzipioa aplikatzen zaie.

- Mistoak ez diren ikastetxe hitzartuak finantzatu beharko lirateke?

Oreka-printzipioan oinarritzen da dena: legearen arabera, %50 publikoa eta %50 hitzartua izan behar du. Aldatu egin behar da, publiko gehiago egon behar du. Pribatuaren legez

kanpoko alderdi batzuk onartzen dira, ituna galtzeak hondamendia ekarriko bailuke oreka-sisteman. Itunduek ideario katolikoak dituzte, eta hori arazo bat da: ikasle batzuek ez dute ikastetxe hori aukeratu. Ikastetxeak aniztasuna errespetatu behar du. Baina ez dute egiten, eta ez dago zehapenik oreka hausten delako.

10:15 | 1. mahaia - Erlijio-aniztasuna eta eskubideak gure hirietan

Puerto García Ortiz,
Fundación Pluralismo y
convivencia

Beatriz Marquina,
Ellacuria Fundazioa

Clara Pérez Pérez,
FEREDE - Erakunde
Erlijioso Ebanjelikoen
Federazioa

Hajar Samadi,
BIDAYA - Emakume
Musulmanen elkarte

Erlijio-askatasunari dagokionez, zer eskubide-urraketa gertatzen dira gure udalerrietan?

Clara. Asko dago oraindik aurrera egiteko. Erlijio ebanjeliko-protestantetik ikusten dugu gure eskubideak urratzen direla. Adibidez, eremu publikoaren erabileran: ekitaldi katolikoei arazorik gabe uzten zaie espazioa, baina erlijio minoritarioei ez. Azpeitian, duela hilabete batzuk, haurrentzako jarduera bat antolatzen saiatu ziren, eta Udalak, administrazio-izapide arruntari jarraitu beharrean, alkateak elizari deitu zion eta ez zuen baimena eman, erlijio-erakunde batek antolatuta zegoelako. Hau larria da. Erlijio-askatasunaren oinarritzko eskubidea urratzen du, lagundu ordez, zaildu egiten baitute. Harreman-loturak eragozten ditu, baita aisialdirako aukerak ere. Zailtasun horiek ez dira eremu pribatuko erlijio-askatasunera mugatzen, gurtza-lekuak irekitzeko ere zailtasunak daude. Gutxiengoan erlijioak handitzen hasi dira orain, baina ez zaie beren eskubideak erabiltzea errazten. Gaueko aisiarekin alderatzen da: jarduera erlijiosoa arriskutsu, osasungaitz, gogaikarri... gisa hartzen da, eta oztopo ugari jartzen dira. Batzuetan lizentziak ere eskatzen dira, legez ezin dutenean.

Puerto. Agian gutxien baloratutako eskubideetako bat erlijio askatasuna da. Inkesten arabera, gure gizartearen erdiak baino gehiagok ez du erlijio-askatasuna herriarentzako eskubide positibotzat hartzen. Dena hartzen dugu karga horrekin. Nabarmendu nahi dut, adibidez, hilobi duina izateko eskubidea, erlijio-arrazoiengatik bereizkeriarik egin gabe. Zer esan nahi du horrek tokiko administratziotik? Erlijio-aniztasunaren kudeaketatik gutxiengoei laguntzen ari gara, eta, aldi berean, gure tradizioarekin jarraitzen dugu (katolikoa), baina laikotasunaren eta erlijio-askatasunaren printzipioetan oinarritu behar dugu. Errealitate horretatik urrun gaude, arazoei, auzokoen kexei erreakzionatzen ari gara, prozedurak arinegi berrikusten ari gara... Kudeaketa ezin da erreakzioaren bidez ardaztu, politika sortu behar da. Administrazioaren organigraman beste

eskumen bat da. Uste dut akatsa dela erlijioekiko harremanetik hitz egitea. Hori garrantzitsua da eskubideen baldintzak sustatzeko, baina hori ez da helburua, bitartekoa da. Beharrezkoa da egiturazko politika bat.

Hajar. Erlijio-askatasunerako eskubidetik abiatu gara, eta Puertok argi utzi du. Egia da erlijioak, azken urteotan, sona galdu duela, iraganeko zerbait balitz bezala, aurrerapenarekin bateraezina... Gizaki garen aldetik, erlijioak ematen dizkigun gaitasunak galdu ditugu, munduan izateko eta egoteko gaitasuna, kudeaketa emozionala, frustrazio-gaitasuna, mina eramateko gaitasuna... Sinesgabetasun hori gizarte kapitalistari lotuta dago, non dena baita materiala. Transzendentala bigarren mailan geratzen da. Gizakia daukanagatik eta metatzen duenagatik aintzatesten da. Islamaren kasuan, gure hirietako dimentsio erlijiosoa ez ezagutzea da urraketetako bat. Urraketa horiek islama ez onartzearen, islamarekin ez adiskidetzearen ondorio dira. Islama atzerritar gisa ikusten dugu, pateran datorren zerbait, eta ez gure europar identitatearen zati gisa. Iraganean 800 urte egon dira erlijioen artean elkarrekin bizitzen. Hori eguneroko bizitzan, testuliburuetan... islatzen da. Kant aztertu eta San Agustinerara pasatzen gara. Normaldu egiten dugu aurreiritzia, zerbait arrotz gisa ikustea, inbasio gisa. Enpleguari dagokionez, bereizketak izaten jarraitzen dugu elikadura, festa musulmanak, kulto-zentroetako erasoak, gurtza-zentroa irekitzeko edo berritzeko lizentziak eta antzeko adibideekin. Ezjakintasun horrek eragindako herritarren ezinegonak komunitate musulmanaren zaintza eta monitorizazioa, intolerantzia instituzionala dakar Udal-espazio bat erreserbatzera joaten naizenean, esaten didate laikoa dela, baina gero jaiotzak jartzen dira. Laikotasun-alarmak gutxiengoan erlijioekin bakarrik gertatzen direla dirudi. Teofobia dago eta askatasun erlijiosoa ez da onartzen.

Beatriz. Ni erlijio-aniztasunaren topaketa eta sentsibilizazio esperientziatik nator. Ez da bermatzen erlijio askatasunaren garapena. Batzuetan ez dago agenda politikoan, borondate falta dago eta ezjakintasuna ere bai. Batzuek ez dakite eskubideak dituztela. Oso komunitate txikiak daude. Erakunde erlijiosoekin batera egiturak eta finantzazioak daude, eta horietako batzuek pertsona liberatu profesionalak dituzte. Berdintasun-printzipioa zaila da eremu informaletan ere, desberdintasun horiek direla eta. Soziologikoki gizarte sekularizatua gara, baina guk nahi edo ez, erlijioak zeharkatzen gaitu, eta administrazioek eskumenak izan behar dituzte. Gizartea beti bezala aurretik doa. Adibide bat jartzen dut: osasuna, gizonezko judu eta musulmanen zirkunzizioari dagokionez.

Esku-hartze hori familia bakoitzak ordaintzen du. Negoziatzen ari dira. Horretarako, eskubideaz jabetu behar da, komunitateetan antolatu, administrazioetan eskumenak ezagutu. Eta ibilbide eta pribilegio gehien dugunok ere geure buruari galdetuko diogu ea erlijio gutxituei garatzen laguntzen diegun. Lan arloan urratzen eskubide batzuk daude. Jaiegunak, adibidez. Neurgailu desberdinak ditugu: jai katoliko aldakorrak bai (Aste Santua, Ilargiko egutegiaren arabera), baina Ramadana ez.

Zein dira tresnak, aukerak, bideak, proposamenak?

Clara. Udalek, arautzeko orduan, erlijioei parte hartzeko aukera irekitzea, berezitasunak kontuan hartzeko. Funtsezko eskubide baten erabilera arautzen ari da, duen garrantzia eman behar zaio. Herritarrak kontzientziatu behar dira, erlijioen aniztasunaz kontzientziatu. Eta funtzionarioak kontzientziatu behar dira.

Puerto. Gai garrantzitsua dela pentsatu behar da, eta administrazio-egituran txertatu. Eskumenen konplexutasuna izugarria da, baina ni udalez ari naiz. Lehenik, beraz, materia hori finkatzea izango litzateke. Erlijioekin elkarrizketa. Administrazioa ez dago trebatuta gai erlijiosoan, hitz eginez ikasi behar du. Administrazioak galdetu egin behar du. Komunitate erlijiosoetan, batez ere gutxiengoetan, ez dira ezagutzen haien eskubideak. Elkarrizketa-gune horiek topaguneak dira. Administrazioak erlijioak ezagutu behar ditu, baina erlijio-komunitateek ere ikasi behar dute nola funtzionatzen duen administrazioak. Elkarrizketarako gune bat sortzea da joera, eta, azkenean, erlijioen arteko jardueretarako topagune bihurtu ohi da, baina helburu nagusia funtsezko eskubidea gauzatzeaz hitz egitea izan behar da. Administrazioan erlijio-askatasuna gauzatzeak nola eragiten dion aztertu behar da. Azkenik, gizartearekiko ekintza positiboa. Denoi eragiten digu, sinestunak eta ez sinestunak. Gizartea kontzientziatzea, batez ere gazteak. Sinestunenganako intolerantzia-adierazpenek erakusten dute hori ez dugula oso argi. Eremu publikoa sinesmen aniztasuna ikusteko da, beldurrik gabe. Administrazioek ez dute erlijiorik sustatu behar, baizik eta askatasun horretarako baldintzak sortu. “Arrotza, atzerritarra” gaiari buruz: erlijio-aniztasunari buruzko “Ez berria ez arrotza” erakusketa gomendatzen dut.

Hajar. Kontuan hartu behar dira migrazio-baldintzak. Ni pertsona migratuen alaba naiz. Iristen direnean, etxea, lana... bilatzen dute; hau da, oinarrizko eskubiderik ez baduzu, ez duzu ahalduntzerik izango edo zure eskubideak ezagutuko. Jaiotza-, pubertaro-, ezkontza- eta heriotza-erritualek beharrak markatzen dituzte, eta, hortik abiatuta zure beharrak asetzen saiatzen zara. Komunitateen barruan ere ospea galtzea kontuan hartzekoa da: gure zailtasunak eta kontraesanak ere baditugu, eta komunitate musulmanetan bat gure historia, gure ondarea, emakume eta gizaki gisa ditugun eskubideak ez ezagutzea da. Guk ikastaroak egiten ditugu (Islama eta justizia soziala, 2030 Agenda, etab.). Barne-jabekuntza garrantzitsua da. Emakume musulmanek, adibidez, batzuetan ez dugu lekurik meskitan. Gainera, sentsibilizazioa behar da, erreferentzia musulmanak izan behar dira liburutegietan... alternatiba gisa, ez erlijio zehatzak sustatzeko. Erakusketak, ikastaroak... Arabiera garrantzitsua da, eta meskitan ahal dugun bezala egiten dugu. Komunikabideetan presentzia handiagoa (jendea dago nahi duena, baina ez daki nola egin). Komunitate desberdinen arteko senidetzeak erlijioen barruan. Komunitateak gizarteari irekitzea.

Beatriz. Aniztasuna ezagutu eta onartzea. Epe ertain eta luzerako begirada. Ezagutzen dudan esperientziatik abiatuta, topaketa- eta elkarrizketa-gune horietan hainbat maila daude: adituak, teologoak... Sareko lana behar da. Nagusitasunari garrantzia ematea. Bilboko erlijio-aniztasunaren mahaia laguntzea plazera da. Asko ikasten da; esate baterako, hinduistak ez daude eroso hizkuntza erlijiosoarekin. Mahai hau formala da, eta oso ondo dago. Baina jendeak sakontasuna eskatzen du, eta espazio hori ez dela horretarako gogoratzen da. Hortik, garrantzi eta sakontasun hori emateko espazioak bilatzen ditugu. Beste gai bat dago: komunitateen oinarrietara iristea, eta alderantziz. Intersektionalitatea. Kontuan izan erlijio katolikoa, seguru asko, sinestunen kopurua gutxituz joango dela gutxiengoa izan arte.

1. mahaia - Galderen txanda

Hona hemen galderen txandan ateratako gai batzuk:

- Espetxeetan kongregazio erlijiosoetara joatea. Pluralidad y Convivencia erakundeak horri buruzko txosten bat argitaratuko du. Batzuetan zailtasunak izaten dira laguntza hori emateko, baina lankidetzeta-hitzarmenak daude.
- Proselitismoa. Askotan, proselitismoa txartzat hartzen da, baina kredoaren eta erlijio-askatasunaren parte da.

- Legelariak kultura arteko elkarrizketetatik kanpo gaude. Arauek aniztasun hori jaso behar dute. Udalak beren sentikortasunaren mende daude, arauak behar dira.

12:30 | 2. mahaia - Bizikidetzako esperientziak eta erlijio-aniztasuna

David Martín,
Abanades -
Fuenlabradako
Udaltzaingoaren
Inspektorea

Ariadna Solé Arrarás,
Bartzelonako Gai
Erlijiosoan Bulegoa

EGK - Euskadiko Gazte
Kontseilua,
Hossain Kaanache
Amghiraf,
Diego Roucour de
Corral,
Mouhssine Boulahceen

Bizikidetzako eta gazteria - Monssonaren esperientzia

Hossain. Proiektu hau Ados-etik sortu zen bi kultura eta errealtate erlijiosoan arteko elkarbizitzari laguntzeko helburuarekin. 2022an, pilotua jarri zen martxan: bost eguneko bizikidetzako Euskadin zehar bidaiatuz eta harreman-eszenatokiak partekatuz aldaketa posible izan dadin. Kirol- eta kultura-jardueretan parte hartuz pertsonak hurbiltzen eta gizarte ororen berezko balioak bateratzen laguntzea zen asmoa. Lehen esperientzia oso ona izan zen, eta aurten ere eskatu digute, harreman- eta gatazka-faktorea gehituta. Gatazkak hurbiltzen edo bereizten gaitu. Mindfulness-etik garrantzitsua iruditzen zaigu pertsonaren barnean sartzea, nola sentitzen garen gatazkan, nola heldu hauei. Esperientziak gain, lana gehitu dugu. Ondo aterata dela uste dugu. Sarean argitaratuta dagoen dokumental bat egin dugu.

Diego. Hossain eta biok Monsson hasi ginen lanean, emozioak erregulatzen ikasteko ekimena. Gure kulturak, erlijioak... ezagutu beharra dago, hortik baitatuz gatazka asko, norbaitek ez duenean ulertzen zergatik janzten den norbait hiyabarekin. Bizikidetzako honetan asko ikasi dugu bi kulturetatik. Eta gogamena zabaldu eta geure aurreiritzien maila erakutsi diguten erantzunak jaso ditugu.

Hossain. Pertsonarengan iragazten den zerbait orokorra dira gatazkek: Tolosako meskitan pertsona batek esan zuen bere gorputza erne jarri zela. Gero hori lantzen dugu, eta, gorputzaren eta alerta horren ulermenaren eta kontzientziaren bidez, oztopoak hautsi daitezke.

Mouhssine. Eskerrak eman nahi dizkiet Udalari, Hossaini eta Diegori bidaiaren honen esperientziagatik. Ni Marokokoa naiz, duela 4 urte etorri nintzen. Bilbon bizi izan naiz. Ez zuen Euskadi ezagutzen. Bidaiaren honen gure eremuetatik irteteko aukera ematen digu. Esperientziarekin asko ikasi dut, hainbat sinesmen, erlijio izan ditugu. Askok ikasi dut beste erlijio batzuetatik, adibidez, katolikotik, ez bainekien ezer, inoiz ez zen sartu eliza batean. Baita nire erlijioari buruz ere (musulmana naiz), eta gauza asko partekatzen ditugula ikustea. Bidaiaren amaieran familia bat bezala sortu dugu (hunkitu egiten da). Kanpotik etortzen garen gehienok ez dugu familiarik. Eta "hona datozen moro horiek" bezalako komentarioek kalte handia egiten didate. Baina bidaiaren horren ondoren gizartearen ikusteko modua aldatu zait.

Hossain. Garrantzitsua da ulertzea gizatasuna landu dugula, giza harremana. Gatazkak izan genituen, ez zen dena idilikoa izan. Pertsona jakin batekin arazo bat izan genuen, eta kanporatu ala ez erabaki behar izan genuen, eta azkenean erabaki genuen gizartearen parte zela. Eta asmatu egin genuen. Munduko edozein tokitako zoriona antzeko balioetan oinarritzen da.

Ariadna Solé Arrarás **Bartzelonako Gai Erlijiosoaren Bulegoa (GEB)**

Sarrera

Garrantzitsua da Bartzelonaren tamaina kokatzea: 1,6 milioi biztanle, 10 barruti, 980 erlijio-komunitate, 502 gurtza-zentro, 29 erlijio-tradizio. 2022ko OARren datuak dira.

Autoidentifikazio erlijiosoari buruzko datu gisa, 2021ean ez-sinestunak %47 ziren, eta ondoren katolizismoa (%40).

GEBarri buruz: sei pertsona gara, eta kulturartekotasun eta pluraltasun departamentuaren mende dagoen zerbitzua da. 2005etik dago, eta 2021-2030 kulturartekotasun-planaren barruan kokatzen da.

Hiru ildo/helburu ditu:

- Eskubide-berdintasuna eta ekitatea.
 - Kultur aniztasuna onartzea.
 - Kultura arteko elkarrizketa eta elkarreragin positiboa.
- Parte hartzea, komunitateei entzutea.

Jai erlijiosoak Bartzelonan

Erljio-askatasunerako eskubideak kultura praktikatzen eta jendaurrean eta pribatuan bete ahal izateko eskubidea barne hartzen du. Jai erlijiosoak hiriko komunitate erlijiosoaren bizitzaren parte dira. Alde horretatik, GEBak lan hau egiten du:

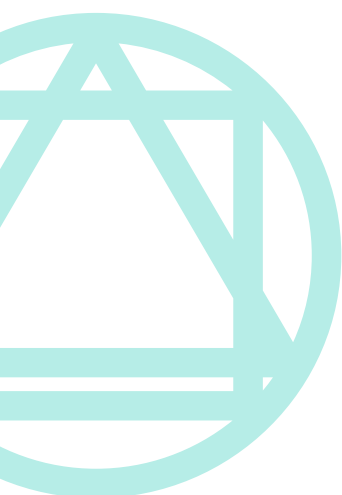
- Eskubideen bermea: askatasunerako eskubidean ere gurtza dago. Jaiegunak horren zati dira.
- Komunitateei laguntzen diegu espazio publikoak eta ekipamenduak erabiltzeko baimenak eskatzen. 2022an, 35 aholkularitza eman genituen.
- Tradizioka laguntzea: musulmanak dira gehiengo zabala (ramadan...), katolikoak, hinduistak eta beste batzuk.

Jarduera puntualak egiteko gobernu-neurri bat dago. Hauek dira jaialdiak egiteko oztopo nagusiak:

- Eremuen gehiegizko betetzea (erdialdea). Barrutien artean banatzen saiatzen gara.
- Beharren eta espazio edo araudien bateraezintasuna. Adibidez, gaueko ekitaldiak itxita dauden ekipamenduetan, normalean debekatuta dagoen lekuan jatea, etab.
- Aurreikuspen falta, bai Udalaren aldetik, bai komunitate erlijiosoan aldetik, haien egoera kaskarra delako (epeak betetzea, etab.). Udaletxetik saiatzen gara gure lana ez dadila mugatu suak itzaltzera. Barruti bakoitzeko aurreikuspen bat bidaltzen dugu.
- Entitateek administrazio prozesua ez ezagutzea.
- Teknikariek aniztasuna ez ezagutzea.
- Laikotasunaren interpretazio txarra.
 - Laikotasunak ez du esan nahi eremu publikotik erlijio-errealitatetik kanporatzen denik, ez eta eremu pribatuan konfinatzen denik ere.
 - Sinesteen aniztasunari lekua egitea, elkar onartzetik abiatuta.
 - ...
- GEBak neurriaren jarraipena egiten du. Kasuak jasotzea, inkestak... Gehienek oso gutxi ezagutzen dute lurraldeko erlijio-errealitatea.
- Zailtasun ekonomikoa: laguntza ekonomikoak. Jaialdietarako diru-laguntzak eta jakintzan laguntzeko proiektuak.

Ezagutza eta onarpena sustatzen ditugu, elkarreragin positiboko espazioen bidez:

- Jaiegunak daudenean liburuxkak egiten ditugu. Adibidez, Ratha Yatrarena, jai hinduista. Administrazioak hori egiteak nolabaiteko zilegatasuna ematen dio.
- Komunikazioa: bideoak, sareak...
- Kultur jarduerak. Adibidez: “Trànsits. Les musiques de l’esperit”. Eliza ebanjelikoaren ospakizuna zen, non gopel kontzertu bat entzun zitekeen jatorrizko testuinguruan.
- Hiriko jaiegunen egutegia sortuko dugu, herriko jaiegunen eta jai erlijiosoan egutegia bateratuz.

David Martín Abanades
Fuenlabradako Udaltzaingoaren Inspektorea

Hasteko, esan behar dut oximoron diruditen bi terminotan oinarrituko naizela: polizia eta giza eskubideak. Baina Fuenlabradan benetan sinesten dugu: ez da oximorona inondik ere, giza eskubideak babestea gure lana da.

Aztertzen ari garen gaiak polizia baten eguneroko lanean nola eragiten duen azalduko dut. Gatazkan dauden pertsonen unean bertan eskatzen dizkigute epaiak, eta batzuetan okerrak dira.

Zergatik naiz polizia? Gogoratu behar da poliziak legezko indarraren monopolioa duela, baita indar hilgarria ere. Poliziari balio batzuk ematen ez badizkiogu, ez dugu indar hori erabiltzen jakingo. Espainian, biztanleko polizia-ratiorik handiena dugu.

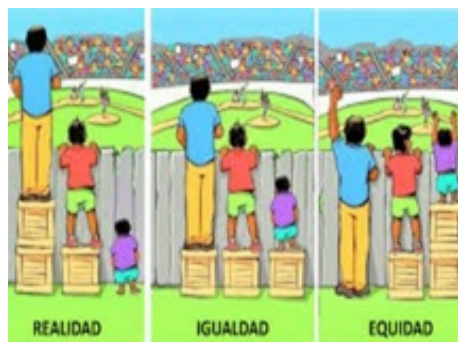
Asko patruila-auto argitxodunaren irudiarekin sartzen gara. Baina gure lana konstituzioak markatzen du: “oinarrizko eskubide eta askatasunen erabilera libre babestea eta herritarren segurtasuna bermatzea”.

Azken terminoaren interpretazioak, segurtasunak, askatasunari irabazi ohi dio. Adibidez, irailaren 11tik aurrera, aireportuko segurata batek biluztu egin zaitzake. Segurtasunaren ideia hori askatasunak urratzeko erabili da.

Gobernari oso homogeneoek gobernatutako gizarte heterogeneoan bizi gara. Errealitate sozial desberdinak ez dira gai beren eskubideak gizartearen gainerakoek baldintza beretan erabiltzeko. Poliziek ikuspegi homogeneotik datozen arauak aplikatzen ditugu. 2006an, Fuenlabradan, haurren %36aren gurasoak ez ziren Espainian jaio.

Bi errealitate horiekin, gatazkakortasunerako haztegi bat sortzen da.

Nik ekitatearen alde egiten dut. Gizon zuri, hetero, ezgaitasunik gabekoa izanik, pribilegio batzuekin garatu naiz.

Nondik abiatzen da agentea askotariko gizarteko gatazkak kudeatzeko?

- Norberaren aurreiritziak.
- Komunikabideek ematen diguten babesle rola (adibidez, AEBetan, polizia sartzen ari diren soldadu ohiak, “warrior” pentsamoldearekin).
- Etnozentrismoa. Kanpoko talde osoei ezaugarriak egoztea.
- IKTak. Fake news polizia-taldeetan. “Kontuz moro honekin” Telegram-eko taldeetan.
- Estereotipoak.
- Gatazken kudeaketa. Gure taldearekin enpatizatzen dugu.
- Baldintza horiekin guztiekin hartu behar da erabakirik onena segurtasuna bermatzeko, gatazka partikularrak kudeatuz.

Hauxe da gure abiapuntua:

Polizia modernoaren historia:

- Industria-iraultza. Armadetatik polizietara. Sindikatuen eta ugazaben arteko tentsioak. Armada gehiegizkoa zenez, polizia asmatu zuten.
- Esklabotzaren amaiera.
- Kolonialismoa.

Poliziaren eginkizuna beti izan da arau-hauslearen jazarpena. Hori da akats nagusia. Beti arau-hausle bila bazabiltza, huts egingo duzu, arraste-arrantza vs itsaspeko arrantza egitean bezala.

Egungo sistemak kostu handia du legitimitatean.

Giza eskubideen babesean oinarritutako polizia.

- Eredu erreaktiboa kritikatzten dugu. Polizia komunitarioaren eredia babesten dugu. Arazoa aztertzea, liturgia den ala ez,

egoera horretan zer eskubide dauden jokoan... Beste konponbide-bide batzuk ezartzea.

- Gatazka-gunea polizia denean kudeatzea. Gure praxiak, batzuetan, alferrikako arazoak sortzen ditu (adibidez, ibilaldi batean haurrei paperak eskatzea).
- Askotariko gizartearentzako polizia-zerbitzuak diseinatzea.
- Giza Eskubideak babesteko eta askotariko gizartearekin zerikusia duten gatazkak kudeatzeko talde espezializatuak sortzea.
- Segurtasuneko koprodukzio-guneak sortzea. Kolore bakarreko ikuspegiarik gabe.

Nola egin?

- Auzoaren edo lan eremuaren azterketa. Auzoek unitate gisa duten garrantzia.
- Antolaketa elementuak. Auzoetako taldeek erabakiak hartzeko gaitasuna dute.
- Prestakuntza eta espezializazioa.
- Herritarren parte-hartzea sustatzea.
- Barne jarduketak gainbegiratzea.
- Biktimen tratamendu espezializatua.
- Aldizkako ebaluazioa.

Erljio-aniztasunari buruzko Asherah proiektua.

Espainiako Konstituzioaren 16. artikuluko oinarrizko eskubidea Fuenlabradako herritar guztiei betearaztea, Fuenlabradako Udaltzaingoaren Zerbitzuaren jarduna, partikularren arteko bitartekaritza eta erlijio-komunitateek udal-administrazioarekin duten harremana hobetzeko.

Helburuak:

- Edozein erlijio-sinesmen askatasunez betetzeko edo ez betetzeko edozein pertsonaren eskubidea babestea.
- Kultu-ekitaldiak egiten direla bermatzea, jaiegunak ospatzea erraztuz.
- Gurtzarako edo erlijio-xedeetarako gunean babestea eta horiek bertaratutakoentzat segurtasun-baldintza egokiak dituztela egiaztatzea.
- Udaltzaingoaren Zerbitzua erlijio-konfesio eta -erakundeetara hurbiltzea.

Nola egiten dugu?

- Prestakuntza-ekintzak garatzen ditugu, eragileek erlijio-aniztasunaren arloan behar den ulermenarekin eta eraginkortasunarekin jarduteko trebetasunak lor ditzaten, eta, horretarako, hainbat konfesioren laguntza izaten dugu.
- Erlijio-aniztasunean espezializatutako talde bat dugu, poliziaren eta hainbat konfesioren arteko lotura egiteko balio duena, eta arlo horretan aholkuak ematen dizkie gainerako polizia-unitateei.
- Sentimendu erlijiosoak profanatu edo iraintzen dituzten edo gorrotoa, etsaitasuna edo konfesioren aurkako bereizkeria bultzatzen duten eremu publikoko pintada guztiak atzeman eta kenduko ditugu.
- Erlijio-sentimenduen edo erlijio-konfesioetako kideen aurkako bestelako bereizkeria-gertaeren aurkako delituetan esku hartzen dugu, salaketak jasotzen ditugu, eta biktimak babesten ditugu, Biktimari Laguntzeko Zerbitzuarekin batera.

2. mahaia - Galderen txanda

Hona hemen galderen txandan ateratako gai batzuk:

- Monssoren esperientzia: hura errepikatzeko aukerak eta parte-hartzaileak hautatzeko sistema. Erreplikatzea pentsatu da, denboran iraungo duen zerbait izatea, baina ez gara udal batekin eseri. Hautaketari buruz: gazteak elkarrekin eta talde gazteen bidez aurkitzen ditugu. Gaztelania pixka bat menderatu behar zen.
- GEB. Zer gertatzen da jaiegunekin? Nola eskatu libre eguna? Ez dago politika espezifikorik, baina bai aukerak udaleko barne-aniztasuna sustatzeko politika batzuen barruan. Adibidez, oposizioetan Europako hizkuntzak bakarrik ez baloratzea, etab.
- Poliziari buruz: Estatuan protokolo bat dago edo udal bakoitzak sortzen ditu? Taifa desberdinak gara. Estatu federal lotsatia eta asimetrikoa gara. Tokiko autonomia bakoitzak bere errealitatea eta erabakiak hartzeko gaitasuna ditu. Espainiako polizia-eredua konplexua da, Kanadakoaren antzekoagoa. Autonomia-printzipio horren barruan, denek nahi dute polizia eduki. Horrek alde onak eta txarrak ditu. Europako gizarterik seguruenetako bat gara, hilketa-tasarik txikiena, kriminalitate-tasarik txikiena... Aurka: biztanle bakoitzeko polizia asko, eta horrek gatazkak sortzen ditu.
- Mozal legegari buruz: foro honi ez dagozkion xehetasun

- gehiago sartu gabe, poliziaren irudia fiskalizatu egin behar da.
- Jai erlijiosoetan animaliak hiltzeari buruz: animaliak babesteko legea betetzea. Moral bikoitza dago: arkume bat hiltzea ez, baina zure herrian zerri bat hiltzea bai? Markoa argi dago: giza eskubideak eta Espainian indarrean dagoen legeria.
 - Nazioarteak tokian tokikoari eragiten dio. 2014az geroztik, Daeshen gorakadak komunitate musulmanei eragin zien, segurtasun-indarrak deitzen hasi ziren, etab. erradikalizazioa saihesteko, etab. Zelatatuak sentitu gara. Sinagogekin eta komunitate juduarekin, adibidez, ez da gertatu.
 - Erradikalizazio bortitzaren aurkako borrokari buruz: gehienek lotura zuten muturreko eskuineko ideologekin. Azkenean eskoletan lan egiten da, ez poliziarekin. Poliziak beste zerbait egiten du. Aurreiritziekin bilatzera eraman zaitzake. Hezkuntza behar da. Erradikalizazio-prozesua berdina izan ohi da: ideologoa, konbentzitu, objektiboa. Banderak, ekipoak, lehia... Indarkeriazko ekintzarako erregaia. Ekintza autolitikoak gazteetan. Hori ere erregaia da, taldea etsipenaren aurrean babestea.
 - GEB. Nola kudeatzen dituzue eskaerak kultur-etxeetan? Batez ere, kultur-etxeetako araudien aurka doanean (adibidez, ezin da jan). Kasuistika izugarria da. Herritarren beharretara egokitzen saiatzen gara, edo beste espazio batzuk bilatzen laguntzen dugu. Tasak: beste edozein entitatek bezala ordaintzen dira. Batzuek doakotasuna aukera dezakete. Barne-arauek ezin dute oinarrizko eskubideen aurka joan.
 - Talde sektarioak: GEBaknahiago du delituzko portaerez hitz egin. Talde bat legeztatuta badago, normaltasunez sar daiteke. Auzoarekin zerikusirik duen eta abar balora daiteke baimenak emateko... baina ez dago markarik talde batzuentzat. Pseudoterapien aurkako lege bat dago. Ez markatu, baizik eta delituzko portaerak bilatu.

14:20 | Itxiera

Silvia Pardes Bizikidetzarako eta Aniztasunerako Zerbitzuko arduradunak parte-hartzaileei eskerrak emanez ixtendu jardunaldia. Nabarmendu du zerbitzuak benetako borondatea duela giza eskubideen alde lan egiteko, erlijio- eta kultu-askatasuna barne. Eskerrak eman dizkio Miren Fernándezi, aurreko legegaldiko zinegotzi ohiari, jardunaldi hauek eragin zituelako. Erlijioen arteko elkarrizketagune bat jarri dute abian. Bigarren esker ona erlijioen ordezkariari ematen dio, konfiantza horri eusteko itxaropenarekin. Baketik-i ere eskertzen dio jardunaldi hauek antolatzen lagundu izana.

Maidar Maraña, Baketik-eko zuzendaria. Esker onekin bat egin du, eta nabarmendu du atsegina izan dela gaur goizean elkarrekin hausnartzea.